AUCHITHYAM
(A Monthly Peer-Reviewed Online Telugu Research Journal)
Language & Literature | Linguistics | Arts & Humanities | Social Sciences
ISSN 2583-4797 (Online)
Publishing by: Dr. Rambhatla Parvatheeswara Sarma, Dr. RVRM Trust, 12-121/17, Flat No. 402, Satyanagar, Chinamusidiwada, Pendurthy, Visakhapatnam-531173. AP, India. +91 9247859580.

AUCHITHYAM | Volume-06 | Issue-05 | May 2025 | Peer-Reviewed | ISSN: 2583-4797

Article Link: https://www.auchithyam.com/2025/may_2025/full_papers/may25_07.php

DOI: 10.5281/zenodo.15386641

7. సమగ్రసంక్షేమం: ఆర్థికాభివృద్ధి సమగ్రదృక్పథం

సాయిప్రభాకర్ బాలాంత్రపు
అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ - ఆర్థిక శాస్త్రం,
మానవీయ & సామాజికశాస్త్ర విభాగం,
శ్రీసత్యసాయి ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ హయ్యర్ లెర్నింగ్ (SSSI
ప్రశాంతినిలయం, శ్రీసత్యసాయిజిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్ - 5151
సెల్: +91 7306287536,
Email: saiprabhakarbalantrapu@sssihl.edu.in

డా. జి. రాఘవేందర్ రాజు
అసోసియేట్ ప్రొఫెసర్ - ఆర్థిక శాస్త్రం,
మానవీయ & సామాజికశాస్త్ర విభాగం,
శ్రీసత్యసాయి ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ హయ్యర్ లెర్నింగ్ (SSSIHL),
ప్రశాంతినిలయం, శ్రీసత్యసాయిజిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్ - 515134.
సెల్: +91 9440555329, Email: graghavenderraju@sssihl.edu.in

శ్రీసత్యసాయి, ముదిగొండ
అడ్జన్క్ట్ ప్రొఫెసర్ - ఏక్చురియల్ సైన్స్,
సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్ ఫర్ ఏక్చురియల్ డేటా సైన్స్,
శ్రీసత్యసాయి ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ హయ్యర్ లెర్నింగ్ (SSSIHL),
ప్రశాంతినిలయం, శ్రీసత్యసాయిజిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్ - 515134.
సెల్: +91 9603573032,
Email: satyasaibabamudigonda@sssihl.edu.in

సమర్పణ (D.O.S): 20.04.2025 ఎంపిక (D.O.A): 30.04.2025 ప్రచురణ (D.O.P): 01.05.2025

వ్యాససంగ్రహం:

ఈ పరిశోధన, అభివృద్ధిని కేవలం స్థూలదేశీయోత్పత్తికి (GDP), భౌతిక వృద్ధికి పరిమితం కాకుండా, మానవతా విలువలు, పర్యావరణ సమతుల్యత, ఆంతరంగిక శ్రేయస్సు వంటి అంశాలకు ప్రాధాన్యతనిచ్చే సమగ్ర సంక్షేమం అనే నూతన దృక్పథాన్ని పరిశీలిస్తుంది. భగవాన్ శ్రీ సత్యసాయి బాబావారి బోధనల ఆధారంగా, అభివృద్ధికి సంపూర్ణమైన దృక్పథాన్ని ప్రతిపాదిస్తూ, ఈ వ్యాసం "సత్యం, ధర్మం, శాంతి, ప్రేమ, అహింస" అనే ఐదు మానవతా విలువల ఆధారంగా, అభివృద్ధి విషయాన్ని పునర్వ్యాఖ్యానం చేస్తుంది. ఈ విలువలు, సమకాలీన సమాజంలో, అసమానతలు, పర్యావరణ విధ్వంసం, సామాజిక విచ్ఛిన్నత వంటి సమస్యలకు మానవీయ, ఆధ్యాత్మిక పరిష్కారాలను సూచిస్తాయి. స్థూలదేశీయోత్పత్తి మీద ఉన్న విమర్శలను ఎత్తి చూపుతూ, మానవాభివృద్ధి సూచిక (Human Development Index), నిజమైన పురోగతి సూచిక (Genuine Progress Indicator), మెరుగైన జీవన సూచిక (Better Life Index), సంతోష సంతృప్తుల సూచిక (Happiness Index) వంటి ప్రత్యామ్నాయ సమగ్ర కొలమానాలతో ఈ వ్యాసం తులనాత్మకంగా విశ్లేషిస్తుంది. ప్రధానంగా శ్రీ సత్యసాయి బాబావారి ఆచరణాత్మక మార్గదర్శక బోధనలతో పాటు, విద్య, ఆరోగ్యం, వ్యవసాయం, పాలన రంగాలలో విలువల ఆధారిత మోడళ్లను పరిశీలిస్తుంది. తాత్త్విక విశ్లేషణ, గుణాత్మక సమాచారం (Qualitative), తులనాత్మక (Comparative) అధ్యయనాల ద్వారా ఈ అధ్యయనం నిర్మించబడింది. వ్యాసం క్రమంగా - తాత్త్విక నేపథ్యం, సంప్రదాయ ఆర్థిక నమూనాల విమర్శ, కొత్త ప్రమాణాలు, వ్యవసాయం మరియు గ్రామాభివృద్ధిలో విలువల అన్వయం, నైతిక పాలనలో అనుభవం – వంటి విభాగాలుగా రూపొందించబడింది. శ్రీ సత్య సాయి విలేజ్ ఇంటిగ్రేటెడ్ ప్రోగ్రాం (SSSVIP) వంటి సేవా కార్యక్రమాలు, రైతు సహకార సంఘాలు వంటి కేస్ స్టడీలు దీనికి క్షేత్రస్థాయి ఆధారాలుగా ఉంటాయి.

Keywords: సమగ్ర సంక్షేమం, ఆర్థిక అభివృద్ధి, మానవతా విలువలు, సత్య సాయి తత్త్వచింతన, ఆధ్యాత్మిక శ్రేయస్సు, నైతిక పరిపాలన, గ్రామాభివృద్ధి, త్రికరణశుద్ధి, వ్యవసాయ సంక్షేమం.

1. పరిచయం: సమగ్ర సంక్షేమాన్ని నిర్వచించడం

1.1 ఆర్థిక గణాంకాలకు మించి చూడటం

ఆర్థిక వృద్ధిపై ప్రధానంగా దృష్టి సారించిన స్థూలదేశీయోత్పత్తి (GDP) వంటి సాంప్రదాయిక నమూనాలకు మించి అభివృద్ధిని సాధించే ఒక సమగ్ర విధానమే సమగ్ర సంక్షేమం అని చెప్పాలి1. నిజమైన పురోగతి, ఆర్థిక వృద్ధినీ, సామాజిక న్యాయాన్నీ, పర్యావరణ సంరక్షణనూ, వ్యక్తుల సమగ్ర శ్రేయస్సునీ మిళితం చేయాలని ఈ సమగ్ర సంక్షేమం నొక్కి చెబుతుంది. భౌతిక సంపద నుండి, దాని వినియోగం నుండి, ఈ నమూనా, నైతికత, కరుణ, సరళత వంటి విలువలవైపునకు దృష్టిని మరలుస్తుంది. అభివృద్ధి, భౌతిక అవసరాలను తీర్చడమే కాకుండా, వ్యక్తులకూ, సమాజానికి, మానసిక, భావోద్వేగ, ఆధ్యాత్మిక అభివృద్ధికి మద్దతు ఇవ్వాలని అభిప్రాయపడుతుంది. ఉన్నత జీవన ప్రమాణాలను మాత్రమే లక్ష్యంగా చేసుకోవడానికి బదులుగా, ఈ సమగ్ర సంక్షేమం, మానవతా విలువలపై ఆధారపడిన ఉన్నత జీవన నాణ్యతను, ఆలోచనను ప్రోత్సహిస్తుంది.

1.2 తాత్త్విక మూలాలు: భగవాన్ శ్రీ సత్య సాయి బాబావారి బోధనలు

సమగ్ర సంక్షేమం అనే ఆలోచన, భగవాన్ శ్రీ సత్యసాయి బాబావారి ఆధ్యాత్మిక బోధనలలో సర్వత్రా అగుపిస్తుంది. ఆయన "అందరినీ ప్రేమించు, అందరినీ సేవించు", "ఎప్పుడూ సహాయం చేయి, ఎవరినీ బాధించకు" వంటి సందేశాలను నొక్కిచెప్పారు2. ఈ నాలుగు ప్రబోధాలు, ఇటు వ్యక్తి జీవితానికి, అటు సమాజానికి, రెండింటికీ కూడా నిస్వార్థ ప్రేమను, సేవలను, ప్రధానమైన విలువలుగా ప్రకటిస్తాయి. బాబావారి తాత్త్విక చింతన ప్రకారం, నిజమైన అభివృద్ధి కేవలం భౌతిక పురోగతితో మాత్రమే కాకుండా – దానికి తోడుగా, నైతికత, ఆధ్యాత్మిక అవగాహనలలో ముందుకు పోవటం కూడా అవసరం. బాబావారి బోధనలో మనకు అగుపించే ప్రధాన అంశాలు - 1) జీవులందరూ ఒకే విధమైన దివ్య లక్షణాన్ని కలిగి ఉంటారు. 2) ఈ విధమైన ఏకత్వాన్ని గుర్తించడం ముఖ్యం 3) ఈ రెండు అంశాలతో పాటుగా కారుణ్యంతో, మానవతా విలువలతో నిండిన సమాజాన్ని నిర్మించడం చాలా అవసరం. ఇక్కడ, ఆధ్యాత్మికత అంటే ఏ ఒక్క మతాన్నో అనుసరించడం కాదు; అది వైరుధ్యాల వెనకన ఉన్న ఏకతను అర్థం చేసికోవడం3.

1.3 సందర్భం మరియు ప్రాముఖ్యత: నేటి సవాళ్లను ఎదుర్కోవడం

ప్రధానంగా, స్థూలదేశీయోత్పత్తి, ఆదాయంపై దృష్టి సారించే సాంప్రదాయిక అభివృద్ధి నమూనాల వల్ల కలిగే సమస్యలకు ప్రతిస్పందనగా - సమగ్ర సంక్షేమం అన్నదాని అవసరం కలుగుతున్నది. మానవ జీవితంలోని కీలక అంశాలైన పర్యావరణ ఆరోగ్యం, సామాజిక ఐక్యత, నైతిక ప్రవర్తన, సమగ్ర శ్రేయస్సులను విస్మరించినందుకు, ఈ నమూనాలు విమర్శించబడుతున్నాయి. పెరుగుతున్న అసమానత, పర్యావరణ నష్టం మరియు సామాజిక అశాంతిని ఎదుర్కొంటున్న నేటి ప్రపంచంలో - మరింత సార్థకమైన, స్థిరమైన జీవన విధానాన్ని ఏర్పరచుకోవాల్సిన అవసరం పెరుగుతోంది4. లోతైన మానవతా విలువలు, ఆధ్యాత్మిక అవగాహనతో మిళితమై, ఆర్థిక పురోగతిని సమతూకం చేయడం ద్వారా, సమగ్ర సంక్షేమం అనేది శక్తివంతమైన

ప్రత్యామ్నాయంగా నిలుస్తుంది. ఇది సాంప్రదాయిక విధానాల వంటిది కాదు. ఇది చేసే పని ఏమిటంటే, అభివృద్ధి అన్నదాని కేంద్ర స్థానంలో, ఆధ్యాత్మికత ను, మానవ విలువలైన - ఐక్యత, కరుణ, నైతిక బాధ్యతలను ఉంచుతుంది. కేవలం సంపదని పెంచోకోవడం లక్ష్యం కాదు; వ్యక్తి-సమాజాల శ్రేయస్సాధనమే లక్ష్యం!

1.4 విహంగ వీక్షణం

ఈ పరిశీలనం, సమగ్ర సంక్షేమానికి పరిపూర్ణ అవగాహనకు తోడ్పడుతుంది. ఇది శ్రీ సత్యసాయి బాబావారి బోధనల ఆధారంగా సాగిస్తున్న వివేచన. ఏకత్వం, ప్రేమ, సేవ, ధర్మం వంటి కీలకమైన ఆలోచనలపైన ఇది దృష్టి పెడుతుంది. వీటితో పాటుగా, త్రికరణ శుద్ధిని (మనోవాక్కాయముల ఏకత) ఇది ఆశిస్తుంది. ఇది, సమగ్ర సంక్షేమాన్ని సాంప్రదాయిక ఆర్థిక నమూనాలతో పోల్చుతుంది. అంతే కాకుండా, స్థూలదేశీయోత్పత్తీ, మానవ స్వభావముల పరిమితమైన దృక్పథ సూచికలపై ఆధారపడటం వల్ల కలిగే లోపాలని ఎత్తి చూపుతుంది. ఆ తర్వాత ఈ పరిశీలనం శ్రేయస్సుకి ఉన్న విస్తృతమైన సూచికలను, అవి ఇతర ప్రత్యామ్నాయ ప్రపంచ ప్రమాణాలతో (Global measures) ఎలా సమతూకం అవుతాయో అన్వేషిస్తుంది. విలువ-ఆధారిత విధానాలు, మెరుగైన ఫలితాలను ఎలా సృష్టించగలవో కూడా ఇది పరిశీలిస్తుంది. ముఖ్యంగా వ్యవసాయం, రైతు సంక్షేమం వంటి రంగాలలో, నైతిక పాలన యొక్క ప్రాముఖ్యత నిజమైన మార్పుకు కీలకం చేయబడింది. చివరగా, ఈ ఆలోచన మన అభివృద్ధిని చూసే దృష్టిని పూర్తిగా మార్చుమంటుంది. అభివృద్ధి అంటే కేవలం డబ్బు పెరగడం కాదు. ప్రతి మనిషి ఆనందంగా, ఆరోగ్యంగా, నైతికంగా జీవించడం కూడా ముఖ్యమే. సమాజం మొత్తం శ్రేయస్సుతో ముందుకెళ్లాలి. అదే నిజమైన అభివృద్ధి అని సూచిస్తుంది.

2. తాత్త్విక పునాదులు: ఆధ్యాత్మికత - విలువలు - ఐకమత్యం

2.1 ప్రధాన ఆధ్యాత్మిక సూత్రాలు

సమగ్ర సంక్షేమం, భగవాన్ శ్రీ సత్య సాయి బాబావారి కీలకమైన ఆధ్యాత్మిక బోధనలపై నిర్మించబడింది. ఇది ఆర్థిక, సామాజిక అభివృద్ధి పట్ల ఉన్న ప్రత్యేక దృక్పథాన్ని రూపొందిస్తుంది. మూడు ప్రధాన సూత్రాలపైన సమగ్ర సంక్షేమం యొక్క పునాది ఏర్పడింది5:

ఏకత్వం:

మతం, జాతీయత లేదా సంస్కృతి వంటి బాహ్య భేదాలు ఉన్నప్పటికీ, జీవులందరికీ ఒకే దివ్య లక్షణం ఉంటుందని, శ్రీ సత్య సాయి బాబావారు బోధించారు. వైవిధ్యంలో ఏకత్వం అనే ఈ ఆలోచన, సహకారాన్ని, భాగస్వామ్య బాధ్యతను ప్రోత్సహిస్తుంది. మనమందరం ఒకటే అయినప్పుడు, వ్యక్తిగత శ్రేయస్సు సమాజ శ్రేయస్సుతో ముడిపడుతుంది. ఈ అవగాహనపై ఆధారపడిన ఆర్థిక వ్యవస్థ, పోటీ కంటే సామరస్యానికి ఎక్కువ విలువనిస్తుంది.

అందరినీ ప్రేమించు, అందరినీ సేవించు (ప్రేమ, సేవ):

ఏకత్వం అనే సూత్రం నుండి నిస్వార్థ ప్రేమ (Selfless Love), సేవలు (Service) ఆవిర్భవిస్తాయి. నిజమైన ప్రేమ సార్వత్రికమైనదనీ, వినయపూర్వకంగా, షరతులేని సేవగా తోటివారికి వ్యక్తపరచబడాలని బాబావారు నొక్కిచెప్పారు. ఈ చట్రంలో, ఇతరులకు సేవ చేయడం దాతృత్వం కాదు; ఇది అహాన్ని తగ్గించి ఐక్యతను బలోపేతం చేసే ఆధ్యాత్మిక సాధన. ఏకత్వం, కరుణను, న్యాయాన్ని ప్రోత్సహించి, అభాగ్యుల అభ్యున్నతిని ముఖ్య లక్ష్యంగా చేస్తుంది.

ధర్మం (కర్తవ్యం):

ధర్మం అంటే సమగ్రత, న్యాయంగా నైతిక విధితో జీవించడం. బాబావారు దీనిని ఒకరి మనస్సాక్షికి, దైవిక స్వభావానికి అనుగుణంగా వ్యవహరించడం అని వివరించారు. ఆర్థిక పరంగా, ధర్మం అంటే వనరులను బాధ్యతాయుతంగా ఉపయోగించడం, వ్యాపారంలో నిజాయితీగా ఉండటం, ఇతరులతో న్యాయంగా వ్యవహరించడం. లాభం కోసం మాత్రమే కాకుండా సామాజిక మంచి కోసం పనిచేయడం. దురాశ, దోపిడీ వంటి ధర్మ ఉల్లంఘనలు అనేక సామాజిక, ఆర్థిక సమస్యలకు కారణాలుగా పరిగణించబడతాయి. వ్యక్తిగత అభివృద్ధికి, న్యాయమైన, స్థిరమైన సమాజాన్ని నిర్మించడానికి, ధర్మాన్ని నిలబెట్టడం చాలా అవసరం.

2.2 ఆర్థిక వ్యవస్థకు మూలస్థంభాలుగా ఐదు మానవతా విలువలు

సమగ్ర సంక్షేమం అనేది శ్రీ సత్యసాయి బాబావారు బోధించిన ఐదు సార్వకాలిక మానవతా విలువలపై నిర్మించబడింది. ఈ విలువలు - సత్యం (Truth), ధర్మం (Righteousness), శాంతి (Peace), ప్రేమ (Love), అహింస (Non-Violence) - కేవలం నైతిక ఆలోచనలు మాత్రమే కాదు; అవి వ్యక్తిగత ప్రవర్తనకు, ఆర్థిక నిర్ణయాలను మార్గనిర్దేశం చేసే ఆచరణాత్మక సాధనాలు6.

సత్యం (Truth):

ఆర్థిక శాస్త్రంలో, సత్యం అంటే కేవలం అబద్ధం చెప్పకపోవడమే కాదు; అన్ని వ్యాపార వ్యవహారాలలో నిజాయితీ, పారదర్శకత, సమగ్రతను కోరుతుంది. అది న్యాయమైన నివేదిక, నైతిక క్రయవిక్రయాలు లేదా మోసాన్ని నివారించడం కావచ్చు. దీని అర్థం ఆలోచన, మాట, చర్యల సమలేఖనం చేయడం (త్రికరణశుద్ధి). ఈ సత్యం, ఆర్థిక వ్యవస్థపై నమ్మకాన్ని పెంచుతుంది.

ధర్మం (Righteousness):

ధర్మం అనగా సరైనది చేయడం. ఆర్థికంగా, ఇందులో న్యాయమైన వేతనాలు చెల్లించడం, ఒప్పందాలను గౌరవించడం, సురక్షితమైన ఉత్పత్తులను అందించడం, డబ్బును బాధ్యతాయుతంగా నిర్వహించడం. ఇది వ్యాపారం లాభానికి మాత్రమే కాకుండా సమాజానికి సేవ చేస్తుందని నిర్ధారిస్తుంది. నైతిక పాలనకు, బాధ్యతాయుతమైన కార్పొరేట్ ప్రవర్తనకు, ఈ ధర్మం, ఒక దృఢమైన పునాది.

శాంతి (Peace):

శాంతి అంటే అంతర్గత ప్రశాంతత, సామాజిక సామరస్యం. కోరికలను నియంత్రించడం ద్వారా, దురాశను నివారించడం ద్వారా దీనిని సాధించవచ్చు. "కోరికలపై అదుపు" (Ceiling on Desires) అనే కార్యక్రమం మన సమయాన్నీ, డబ్బునీ, వనరులనీ మితంగా ఉపయోగించే విధానాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది. శాంతియుత సమాజం మరింత స్థిరంగా, న్యాయబద్ధంగా వ్యవహరిస్తుంది.

ప్రేమ (Love):

కరుణ, సహకారాలను నడిపించే చోదక శక్తే ప్రేమ. వ్యాపారంలో, ప్రేమ అనగా ఉద్యోగులు, కస్టమర్లు, పర్యావరణం, భవిష్యత్తు తరాల వంటి వాటాదారుల పట్ల ద్వేష, అసూయ, క్రోధముల విరహితంగా సహృదయతతో వ్యవహరించడం. ఇది స్వార్థానికి బదులుగా దాని జాగాలో సర్వుల శ్రేయస్సుతో నింపి, వ్యక్తి సమాజాలపై బాధ్యతతో వ్యవరింపజేస్తుంది.

అహింస (Non-Violence):

అహింస అంటే శారీరకంగా మాత్రమే కాకుండా, చర్యలు, మాటలు లేదా ఆర్థిక ఎంపికల ద్వారా కూడా హాని కలిగించకపోవడం. న్యాయమైన కార్మిక పద్ధతులు, పర్యావరణ రక్షణ, దోపిడీ నివారణ ఇందులో భాగం. స్థిరత్వానికి, సామాజిక న్యాయానికి, అహింస కీలకం.

శ్రీ సత్యసాయి బాబావారు బోధించిన ఈ ఐదు మానవతా విలువలు, కేవలం నైతిక ఆదర్శాలు మాత్రమే కాదు - అవి న్యాయమైన, శాంతియుతమైన, స్థిరమైన, ఆర్థిక వ్యవస్థకీ, మానవ శ్రేయస్సుకీ చాలా అవసరం.

2.3 మనోవాక్కాయాల ఏకత (త్రికరణశుద్ధి) – Unity of Head-Heart-Hand

సమగ్ర సంక్షేమంలో కీలకమైన భాగం, ఆలోచనా జ్ఞానం (శిరస్సు), విలువలు, కరుణ (హృదయం), మరియు క్రియాకలాప నైపుణ్యాలను (కాయం) సమతుల్యం చేయడం. త్రికరణశుద్ధి అని పిలువబడే ఈ సూత్రం అంటే - మన ఆలోచనలు, భావాలు, చర్యలలో స్వచ్ఛత, సామరస్యంతో జీవించడం. నిజమైన విద్య, అభివృద్ధి కేవలం జ్ఞాన నైపుణ్యాలను పొందడం కంటే మించి ఉంటుంది. వాటిలో నైతిక విలువలు, కరుణ కూడా జత అయినప్పుడు, మన ఆలోచనలు (Head), చేతలు (Hand), మన సరైన నమ్మకం (Heart) పైన నిర్దేశింపబడతాయి. ఆర్థిక శాస్త్రంలో దీని అర్థం, నిర్ణయాలు తర్కలాభాలపై మాత్రమే ఆధారపడి ఉండకూడదు. అవి నైతికంగా, సానుభూతితో, అందరికీ ప్రయోజనకరంగా ఉండాలి. ఈ సమతుల్యత, ప్రజలలో, సంస్థలలో సమగ్రతను సృష్టించి, సదుద్దేశాలతో, సత్కార్యాలుగా మారేలా చేస్తుంది7.

శ్రీ సత్యసాయి బాబావారు నెలకొల్పిన శ్రీ సత్యసాయి ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ హయ్యర్ లెర్నింగ్ (SSSIHL) అన్న మహా విశ్వవిద్యాలయం, ఆదిశంకరుల తాత్త్విక జ్ఞానాన్ని (శిరస్సు), రాజర్షి అయిన జనకుని

యొక్క నిస్వార్థ సేవాతత్పరతను (చేత), పరిపూర్ణ కరుణ హృదయుడైన బుద్ధదేవుని లక్షణాలను (హృదయం) విద్యార్థులలో వృద్ధి చేసే ఆదర్శాన్ని పెట్టుకుని, వారిని సమాజంలోనికి పంపుతున్నది. ఈ సమగ్ర నమూనా, మానవతా విలువలలో, కార్యశూరతా లక్షణాన్ని కలిగించడం ద్వారా, అధికార, ఆర్థిక, శాస్త్ర విజ్ఞానాలను దుర్వినియోగ నిరోధంలో సహాయపడుతుంది.

సరైనది ఏది అని తెలుసుకోవడమూ, సరైనది చేయడమూ అన్న రెండింటి మధ్య ఉన్న అంతరాన్ని, ఈ త్రికరణశుద్ధి తగ్గిస్తుంది. ఇది ఆలోచనలనూ, భావోద్వేగాలనూ, క్రియాకలాపాలనూ సమతూకం చేయడం ద్వారా విలువలను, అమూర్త ఆలోచనల నుండి నిజ జీవిత సూత్రాలుగా అనువుగా మారుస్తుంది. చివరగా, నిజమైన ఆర్థిక మార్పు మనలోనే ప్రారంభమవుతుందని ఈ విధానం నొక్కి చెబుతుంది. అసమానత లేదా పర్యావరణ హాని వంటి ప్రధాన సమస్యలను పరిష్కరించడానికి, మనం మన ఆంతరంగిక విలువలని స్వార్థంవైపు నుండి నిస్వార్థతవైపుకి (పరార్థం వైపుకి) మరల్చాలి. ఈ నమూనాలో, ధర్మం కేవలం నియమాల గురించే కాదు - ఇది మన మనస్సాక్షితో ముడిపడి ఉన్న జీవ నాడి. జీవితంలోని ప్రతి రంగంలోనూ, న్యాయమైనట్టి, విలువ ఆధారిత ఎంపికలు చేసుకోవడానికి ఇది మనకు సహాయపడుతుంది.

3. రెండు నమూనాలను పోల్చడం: సమగ్ర సంక్షేమం - సాంప్రదాయిక ఆర్థిక శాస్త్రం

3.1 సాంప్రదాయిక సూచికల విమర్శ (స్థూలదేశీయోత్పత్తి/ ఆదాయ దృష్టి)

సమగ్ర సంక్షేమం, ప్రగతికి కొలమానాలుగా భావింపబడుతున్న స్థూలదేశీయోత్పత్తిపైన, ఆదాయంపైన అతిగా వ్యవహరిస్తున్న విధానాన్ని తీవ్రంగా విమర్శిస్తుంది. ఈ సూచికలు నిజమైన శ్రేయస్సును తరచుగా తప్పుదారి పట్టిస్తాయి. చాలా మంది ఆర్థిక శాస్త్రవేత్తలు, స్థూలదేశీయోత్పత్తిని విమర్శించినప్పటికీ, ఈ సమగ్ర సంక్షేమంలో ఉన్న ఐదు ప్రధాన మానవతా విలువలపై ఆధారపడిన నైతిక దృక్పథం వారి దృష్టిలో లేదు. ఈ నైతిక దృక్పథంలో ప్రేమ, సత్ప్రవర్తన (ధర్మం), శాంతి, అహింస, సత్యములు ఉన్నాయి.

స్థూలదేశీయోత్పత్తి యొక్క ముఖ్య పరిమితులు:

1. మార్కెట్యేతర కార్యకలాపాలను విస్మరిస్తుంది: జీతము తీసుకోకుండా, ప్రేమతో సలిపే సంరక్షణ, స్వచ్ఛంద సేవలను, గృహ-ఆధారిత కార్యకలాపాలను, స్థూలదేశీయోత్పత్తి విస్మరిస్తుంది.
2. అసమానతలను దాచిపెడుతుంది: పెరుగుతున్న స్థూలదేశీయోత్పత్తి, పెరుగుతున్న ఆదాయ అంతరాలను దాచిపెడుతుంది. సమానత్వం, సార్వత్రిక ప్రేమ విలువలను ఉల్లంఘిస్తుంది.
3. పర్యావరణ హానిని నిర్లక్ష్యం చేస్తుంది: స్థూలదేశీయోత్పత్తి, కాలుష్యం-భారీ పరిశ్రమలను సానుకూల సహకారాలుగా పరిగణిస్తుంది, ప్రకృతి పట్ల అహింసను విస్మరిస్తుంది.
4. సామాజిక శ్రేయస్సును కోల్పోతోంది: శాంతి, ప్రేమల యొక్క ముఖ్య అంశాలు అయిన సామాజిక విశ్వాసం, శాంతి, మానసిక ఆరోగ్యం, ఆనందాన్ని, స్థూలదేశీయోత్పత్తి విస్మరిస్తుంది.

5. నైతికతకు ప్రాధాన్యం బొత్తిగా లేదు: నైతికత విషయంలో విచక్షణ దీనికి లేదు. ఇది ధార్మిక, అధార్మిక, నైతిక, అనైతిక మార్కెట్ కార్యకలపాలని, రెండింటినీ సమానంగా చూస్తుంది. అవి సమాజానికీ, మానవునికీ సహాయపడతాయా లేదా, హాని కలిగిస్తాయా అన్న మౌలిక ధర్మాన్ని విస్మరిస్తుంది.
6. స్థిరమైన దృష్టి లేకపోవడం: దీర్ఘకాలిక స్థిరత్వం లేదా వనరుల క్షీణతను పరిగణనలోకి తీసుకోకుండా, స్థూలదేశీయోత్పత్తి, స్వల్పకాలిక ఉత్పత్తిని మాత్రమే పరిగణిస్తుంది.
7. సంక్షేమం కోసం ఉద్దేశించబడలేదు: దాని సృష్టికర్తలు కూడా, స్థూలదేశీయోత్పత్తి, సామాజిక పురోగతికి లేదా ఆనందానికి, నిజమైన కొలమానం కాదని హెచ్చరించారు.

సమగ్ర సంక్షేమం అనే ఈ సమస్య, కేవలం గణాంకాలకు మాత్రమే పరిమితం కాకుండా, అంత కన్నా ఎక్కువ లోచూపుతో చూడాల్సినది అని తెలుపుతుంది. ఇది, మన ఆర్థిక వ్యవస్థ నేపథ్యంలో ఉన్న విలువలనే సవాలు చేస్తుంది. కేవలం భౌతిక ఉత్పత్తి మీద మాత్రమే కేంద్రీకృతమైన మనస్తత్వం నుంచి, ఇది, నైతికత, ప్రేమల వంటి వైపుకి మారితే, సమగ్ర మానవ శ్రేయస్సు సాధ్యమని ప్రతిపాదిస్తుంది8.

3.2 'హోమో ఎకనామికస్' కంటే పైన

మానవులు పూర్తిగా స్వార్థపరులు. ఎల్లప్పుడూ వ్యక్తిగత లాభాన్ని పెంచుకోవడానికి వ్యవహరిస్తారు. ఈ రకమైన ఆలోచనయే "హోమో ఎకనామికస్"; అది సాంప్రదాయిక ఆర్థిక నమూనా కూడా. సమగ్ర సంక్షేమాన్ని అది సవాలు చేస్తుంది. ఆర్థిక శాస్త్రంలో ఈ దృక్పథం సర్వసాధారణమే అయినప్పటికీ, ప్రేమ, సహకారం, సానుభూతి, ఆధ్యాత్మిక అభివృద్ధి మొదలైన లోతైన మానవ సామర్థ్యాలు అందులో ఉండవు.

అట్లా కాకుండా, ఈ సమగ్ర సంక్షేమం, మానవులందరినీ స్వభావ రీత్యానే దైవంగా చూస్తుంది; ఆత్మ, పరమాత్మగా చూస్తుంది. కరుణ, సేవ మరియు త్యాగం వంటి విలువల ద్వారా, స్వార్థం నుండి పరార్థతకు ఎదుగగల సామర్థ్యం దీనికి ఉంటుంది. సంపద కంటే ఈ నిజమైన అభివృద్ధి అన్నది సంపద కంటే ఎక్కువ అని ఇది నొక్కి చెబుతుంది. ఇందులో వ్యక్తిత్వ నిర్మాణం, కోరికలను నియంత్రించడం మరియు ఇతరులతో, ప్రకృతితో సామరస్యంగా జీవించడం ఉంటాయి.

మానవ స్వభావం పట్ల ఈ సానుకూల దృక్పథం, సమగ్ర సంక్షేమ నమూనాను ఆచరణీయంగా చేస్తుంది. విలువల ఆధారిత వ్యవస్థలు, కేవలం ఆదర్శవాదం మాత్రంగానే కాకుండా - మానవుల యొక్క వాస్తవమైన సామర్థ్యాన్ని అది ఉపయోగించుకుంటుంది. కాబట్టి, వాటికి ఈ సామర్థ్యం ఉందని, ఇది భావిస్తుంది. విద్య మరియు ఆధ్యాత్మిక సాధనలు వంటి చర్యలు, అంతర్గతంగా నిక్షేపమై ఉన్న లక్షణాలను మేల్కొలిపి, పెంపొందించే మార్గాలుగా పరిగణించబడతాయి9.

3.3 తులనాత్మక చట్రం

సమగ్ర సంక్షేమాన్ని అర్థం చేసుకోవడానికి, దానిని సాంప్రదాయిక ఆర్థిక నమూనాలతో పోల్చడం ముఖ్యం. ఇవి తరచుగా పురోగతికి ప్రధాన చిహ్నాలుగా స్థూలదేశీయోత్పత్తిని పెంచడంపై దృష్టి పెడతాయి.

సాంప్రదాయిక ఆర్థిక శాస్త్రం మానవులు ఎక్కువగా స్వార్థపరులు అనే నమ్మకంపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఇంకా, ఎక్కువ ఉత్పత్తి చేయడము, వినియోగించడాలలో సఫలత అని కూడా భావిస్తుంది. దీనికి విరుద్ధంగా, సమగ్ర సంక్షేమం అనేది మానవులకు లోతైన, విలువలపై ఆధారపడిన - ప్రేమ, కరుణ మరియు నైతిక జీవన సామర్థ్యం - ఉన్నది అనే ఆలోచనపై నిర్మించబడింది.

ఇక్కడ ముఖ్యమైన తేడాలు ఉన్నాయి.

పట్టిక 1

కోణం	సాంప్రదాయిక ఆర్థిక శాస్త్రం	సమగ్ర సంక్షేమం
ప్రధాన లక్ష్యం	స్థూలదేశీయోత్పత్తిని, సంపదని, ఉత్పత్తిని పెంచడం	సంపూర్ణ శ్రేయస్సును (భౌతిక, నైతిక, సామాజిక, ఆధ్యాత్మిక) సాధించడం
మానవ స్వభావ దృక్పథం	స్వార్థం, వ్యక్తిగత లాభం ("హోమో ఎకనామికస్")	విలువలతో నడుస్తూ, స్వతహాగా తనలో ఉన్న దివ్యత్వాన్ని గ్రహించడం
పురోగతి యొక్క నిర్వచనం	ఆర్థిక వృద్ధి, వినియోగాల పెరుగుదల	ఆంతరంగిక శాంతి, నైతిక జీవనం, సామాజిక సామరస్యం
నైతికత/ విలువల పాత్ర	తరచుగా విస్మరించబడుతుంది; లేదా ద్వితీయంగా ఉంటుంది	సత్య, ధర్మ, శాంతి, ప్రేమ, అహింసల మార్గదర్శకత్వంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.
ఆధ్యాత్మికత	ఆర్థిక శాస్త్రానికి అసంబద్ధంగా పరిగణించబడుతుంది	వ్యక్తిగత, సామాజిక పరివర్తనకు అవసరమైన అంశంగా పరిగణించబడుతుంది.
ఆర్థిక ప్రేరణ	పోటీ (Competition), లాభం (Profit), ప్రయోజనం	సేవ, సహకారం, కరుణ
స్థిరత్వం (Sustainability)	తరచుగా ఒక తాత్కాలిక పరిపాటి లేదా బయటి సమస్యలా పరిగణించబడుతుంది	అభివృద్ధికి సమగ్రమైనదిగా అహింసా కోరికలపై పరిమితిని పరిగణించబడుతుంది.
సమాజ దృక్పథం	వ్యక్తిగత విజయంపై దృష్టి పెట్టడం	సామూహిక ఉద్ధరణపై, ఐక్యతపై దృష్టి పెట్టడం

సంక్షిప్తంగా, భౌతిక వృద్ధి మాత్రమే పురోగతిని నిర్వచిస్తుందనే ఆలోచనను, సమగ్ర సంక్షేమం సవాలు చేస్తుంది. అభివృద్ధి కోసం ఒక నూతన ద్రోక్కోణాన్ని కోరటం బదులుగా, అది ఆర్థిక శాస్త్రాన్ని నైతికతతో ముడివేసింది.

4. ముఖ్యమైన ప్రమాణాలు – సమగ్ర సంక్షేమ సూచికలు

4.1 మనకు స్థూలదేశీయోత్పత్తి కంటే మెరుగైన కొలతలు ఎందుకు అవసరం?

స్థూలదేశీయోత్పత్తి - ఆర్థిక ఉత్పత్తిని మాత్రమే కొలుస్తుంది; నిజంగా ముఖ్యమైన వాటిని (ఆరోగ్యం, విద్య, పర్యావరణం, విలువలు, అంతర్గత శ్రేయస్సు) అది విస్మరిస్తుంది. శ్రీ సత్య సాయి బాబావారి ప్రబోధాలనుండి ప్రేరణ పొందిన సమగ్ర సంక్షేమ చట్రం, పురోగతిని అంచనా వేయడానికి ఒక విస్తృతమైన మార్గాన్ని సూచిస్తుంది. ఈ మార్గం మరింత మానవ-కేంద్రీకృతంగా ఉంటుంది. ఇది సంపదను మాత్రమే కాకుండా జీవిత పార్శ్వాల అన్నింటిలోనూ శ్రేయస్సును ప్రతిబింబిస్తుంది.

స్థూలదేశీయోత్పత్తి లాంటి ఒకే సంఖ్య అనే ప్రమాణంపై ఆధారపడటానికి బదులుగా, సామాజిక ఆరోగ్యం, సామాజిక అభివృద్ధి యొక్క స్పష్టమైన, పూర్తి చిత్రాన్ని పొందడానికి, బహు కోణాలలో, సూచికల డాష్‌బోర్డ్‌ను ఉపయోగించాలని ఈ చట్రం సూచిస్తుంది.

4.2 సమగ్ర సంక్షేమం యొక్క కీలకమైన కొలతలు

1. ఆరోగ్యం (ప్రేమ, ధర్మం)
   - అనారోగ్య స్థితిని మించి - శారీరక, మానసిక, భావోద్వేగపరమైన శ్రేయస్సును కలిగి ఉండటం.
   - సూచికలు: ఆయుర్దాయం, సంరక్షణాప్రాప్యత, మానసిక ఆరోగ్య స్థాయిలు.
2. విద్య - 'Educare' (సత్య, ధర్మ, ప్రేమలతో కూడిన విద్యాసంరక్షణ)
   - విద్య, కేవలం నైపుణ్యాలను మాత్రమే కాకుండా, వ్యక్తిత్వాన్నీ, విలువలనీ పెంచాలి.
   - సూచికలు: అక్షరాస్యత, పాఠశాల సామీప్యత, విలువల అభివృద్ధి, విచక్షణా పూరితమైన నైతికత.
3. ఉపాధి నాణ్యత (ధర్మము, ప్రేమలతో కూడిన)

   అర్థవంతమైన, న్యాయమైన, విలువ ఆధారిత పనిపై దృష్టి పెట్టడం.

   సూచికలు: ఉద్యోగ సంతృప్తి, న్యాయబద్ధత, నైతిక పద్ధతులు, వర్క్-లైఫ్ బ్యాలెన్స్.
4. పర్యావరణ సమతుల్యత (అహింస)
   - ప్రకృతి పట్ల గౌరవం, పర్యావరణం పట్ల హింసారాహిత్యం.
   - సూచికలు: కాలుష్య స్థాయిలు, జీవవైవిధ్యం, స్థిరమైన వనరుల వినియోగం.
5. సామాజిక సామరస్యం (శాంతి, ప్రేమలతో కూడిన)
   - శాంతియుత, సమ్మిళిత మరియు కరుణామయ సంఘాలు.
   - సూచికలు: నమ్మకం, నేరాల రేట్లు, సామాజిక భాగస్వామ్యం, సమానత్వం.
6. నైతిక పాలన (ధర్మము, సత్యాలతో కూడిన)
   - ప్రజా జీవితంలో సమగ్రత మరియు న్యాయం.
   - సూచికలు: పారదర్శకత, అవినీతి స్థాయిలు, చట్ట పాలన.
7. ఆధ్యాత్మిక శ్రేయస్సు (శాంతి, ప్రేమ, ఆత్మల లబ్ధి)
   - అంతర్గత శాంతి, లక్ష్య సిద్ధి, ఆత్మ-సాక్షాత్కారం.
   - సూచికలు: జీవిత సంతృప్తి, జీవిత లక్ష్యం, మానసిక ప్రశాంతత, ఇతరులకు సేవ, కోరికలపై అదుపు.

4.3 ఇతర అంతర్జాతీయ సూచికల లింకులు

సమగ్ర సంక్షేమం, ఇతర ప్రత్యామ్నాయ కొలమానాలతో, కొన్ని ముఖ్యాంశాలను పంచుకుంటుంది. కానీ, ఆ పంచుకోవడం వెనకన, నైతికత, ఆధ్యాత్మిక పునాదులు కూడా ఉంటాయి.

పట్టిక 2

సూచిక	సారూప్యతలు	కీలక తేడాలు
హెచ్‌డిఐ (HDI)	ఆరోగ్యం, విద్యపై దృష్టి	నైతిక, ఆధ్యాత్మిక లోతు లోపించడం
జిపిఐ (GPI)	సామాజిక, పర్యావరణ వ్యయాలకు అనుగుణంగా స్థూలదేశీయోత్పత్తిని సర్దుబాటు చేయడం	మార్కెట్యేతర అంశాలకు, ఒక మూల్యమును కేటాయించే ప్రయత్నాలలో సవాళ్లు
బిఎల్ఐ (BLI)	వ్యక్తిగత సంక్షేమం, సమాజ శ్రేయస్సు, ఉద్యోగ నాణ్యతలను పరిగణలోకి తీసుకుంటుంది	అభివృద్ధి చెందిన దేశాలకే పరిమితం అవ్వడం, విలువలపై ఆధారపడడం తక్కువగా ఉండడం
సంతోషానికి సంబంధించిన సూచికలు	జీవిత సంతృప్తిని కొలుస్తుంది	స్వీయ-క్రమశిక్షణ & అంతర్గత పెరుగుదలపై లోతైన దృష్టి లేకపోవడం

HDI: Human Development Index - మానవాభివృద్ధి సూచిక - ఐక్యరాజ్యసమితి అభివృద్ధి కార్యక్రమం (UNDP) ద్వారా ప్రచురించబడింది.

BLI: Better Life Index - మెరుగైన జీవన సూచిక - ఆర్థిక సహకారం మరియు అభివృద్ధి సంస్థ (OECD) ద్వారా రూపొందించబడింది.

GPI: Genuine Progress Indicator - నిజమైన పురోగతి సూచిక - 1995లో అమెరికాలో క్లిఫర్డ్ కోబ్, టెడ్ హాల్స్టెడ్, మరియు జోనథన్ రోవ్ అనే మేధావులచే అభివృద్ధి చేయబడింది.

4.4 ప్రమాణాల్లో సవాళ్లు

- శీలము, నైతిక విలువలు, అంతర్గత శ్రేయస్సులను కొలవడం, అంచనా వేయడం చాలా కష్టం.
- సంఖ్యలు మాత్రమే ప్రతిదాన్నీ ప్రకటించలేవు - గుణ పరిశీలనం, వాటి ప్రవర్తనా పద్ధతి, అనేక మిశ్రమ పద్ధతులు అవసరం.
- విధాన రూపకల్పనలో, కేవలం సులభమైన కొలమానాలను మించి, లోతైన, విలువలను ఆధారంగా ఉన్న సూచికలను స్వీకరించాలి.

పట్టిక 3: సమగ్ర సంక్షేమ సూచికల సారాంశం

పరిమాణం	ప్రధాన విలువలు	నమూనా సూచికలు	సంబంధించిన అంతర్జాతీయ సూచికలు	సవాళ్లు
ఆరోగ్యం	ప్రేమ, ధర్మం	ఆయుర్దాయం, మానసిక ఆరోగ్యం	హెచ్‌డిఐ, బిఎల్ఐ, జిపిఐ	భౌతిక కొలమానాలకు మించి
విద్య	సత్య, ధర్మ, ప్రేమ	అక్షరాస్యత, నీతి, వ్యక్తిత్వం	హెచ్‌డిఐ, బిఎల్ఐ	విలువలను కొలవడం

ఉపాధి	ధర్మ, ప్రేమ	ఉద్యోగ సంతృప్తి, న్యాయబద్ధత	బిఎల్ఐ	పనిలో అర్థాన్ని సంగ్రహించడం
జీవావరణ శాస్త్రం	అహింస, ధర్మం	కాలుష్యం, జీవవైవిధ్యం	జిపిఐ, బిఎల్ఐ	పూర్తి పర్యావరణ ఖర్చులు
సామాజిక సామరస్యం	శాంతి, ప్రేమ	నేరం, నమ్మకం, సమానత్వం	జిపిఐ, బిఎల్ఐ	సామాజిక సమన్వయ డేటా
పాలన	ధర్మం, సత్యం	అవినీతి, న్యాయం అందుబాటులోకి	బిఎల్ఐ	నైతికతలో సాంస్కృతిక సందర్భం
ఆధ్యాత్మికత	శాంతి	జీవిత లక్ష్యం, శాంతి, సేవ	బిఎల్ఐ, హ్యాపీనెస్ ఇండెక్స్	అంతర్గత స్థితులను కొలవడం

Happiness Index - సంతోష సంతృప్తుల సూచిక - ఆక్స్‌ఫర్డ్ విశ్వవిద్యాలయంలోని వెల్‌బీయింగ్ రీసెర్చ్ సెంటర్ ద్వారా, గ్యాలప్ మరియు ఐక్యరాజ్యసమితి స్థిరమైన అభివృద్ధి పరిషత్ నెట్‌వర్క్ (UN Sustainable Development Solutions Network) తో కలిసి ప్రచురించబడింది.

సారాంశంలో తేలుతున్నది ఏమిటంటే, సమగ్ర సంక్షేమ నమూనా అన్నది, మానవతా విలువలు, నైతిక జీవనం, ఆధ్యాత్మిక అవగాహనపై ఆధారపడిన బాహ్య వ్యవస్థల నుండి ఆంతరంగిక పరివర్తనవరకు, నిజంగా ముఖ్యమైన వాటిని కొలవడానికి మనల్ని ప్రేరేపిస్తుంది.

5. ఆచరణలో విలువలు: ఆధారాలు మరియు అనువర్తనం

సమగ్ర సంక్షేమ చట్రం, ప్రధాన మానవతా విలువలైన సత్యమూ, సరైన ప్రవర్తన, శాంతీ, ప్రేమా అహింసల ఆధారంగా జీవించడం వల్ల, లాభము కలుగుంటుంది, దానితో పాటు, పోటీతో నడిచే ఈ కాలపు వ్యవస్థలకు భిన్నంగా, మరింత స్థిరమైన, న్యాయమైన సమాజాలు ఏర్పడతాయని చెబుతుంది.

5.1 విలువ ఆధారిత విధానాలు ఎలా పనిచేస్తాయి?

ఈ విలువలు అభివృద్ధి ఫలితాలను ఎలా మెరుగుపరుస్తాయో ఇక్కడ తెలుపబడుతున్నది.

- శాంతి - ప్రేమ : సహకారం, ఆంతరంగిక శాంతి, కోరికలను తగ్గించుకోవడం ("Ceiling on Desires" కార్యక్రమంలో బోధించినట్లు) అన్న వాటిపై దృష్టి పెట్టడం, సామాజిక సంఘర్షణను తగ్గించడానికి, సామరస్యాన్ని కలిగించడానికి సహాయపడుతుంది.
- సత్యము - సరైన ప్రవర్తన : నిజాయితీనీ, నీతినీ ప్రోత్సహించడం వల్ల, విశ్వాసపాత్రత కలిగిస్తుంది; అవినీతిని తగ్గిస్తుంది, వ్యవస్థలను బలిష్ఠం చేస్తుంది. ఆర్థిక వ్యవస్థలు, ధర్మబద్ధంగా ఆర్జించిన పెట్టుబడులకు, మరింత స్థిరంగా, ఆకర్షణీయంగా ఉంటాయి.
- అహింస - కర్తవ్యం : ప్రకృతిని గౌరవించడం (అహింస), వనరులను బాధ్యతాయుతంగా వినియోగించడం సహజంగా పర్యావరణ స్థిరత్వానికి తోడ్పడతాయి.

- ప్రేమ - సమానత్వం : అందరినీ సేవించడం, దురాశను తగ్గించుకోవడం, ప్రాథమిక అవసరాలను తీర్చడం అన్న వాటి వల్ల మరింత సమానమైన, స్థిరమైన సమాజాలు ఏర్పడతాయి.
- ప్రేమ - సేవ : ప్రజలు, డబ్బు లేదా భయం అన్న వాటి చేత నడిపించబడినప్పటికంటే, ఒక లక్ష్యము, ఒక సేవ ద్వారా నడుపబడినప్పుడు, మెరుగ్గా పని చేస్తారు. సంతృప్తినీ చెందుతారు, అర్థవంతంగా కూడా సహకరిస్తారు.

5.2 నిజ జీవిత నుండి ఉదాహరణలు: శ్రీ సత్య సాయి బాబావారి మార్గదర్శకాలు

శ్రీ సత్యసాయి బాబావారి ప్రేరణతో రూపొందించబడిన ప్రాజెక్టులలో, ఈ విలువలను కార్యరూపంలో చూడవచ్చు:

- **ఉచిత విద్య (Educare – "ఆత్మీయత" ఉంటుంది):** శ్రీ సత్యసాయి పాఠశాలలు, విశ్వవిద్యాలయమూ ఉచితంగా అత్యున్నత నాణ్యత గల, విలువలతో కూడిన విద్యను అందిస్తున్నాయి. మేధస్సు మరియు వ్యక్తిత్వాన్ని పెంపొందించే లక్ష్యంతో పాటుగా ఆత్మీయతా స్వభావం కలిగి ఉన్నాయి.
- **ఉచితంగా ఆరోగ్య సంరక్షణ (Healthcare):** బాబావారు నెలకొల్పిన అత్యంత, ఆధునిక ఆసుపత్రులు, ప్రేమా సేవలతో ప్రేరేపించబడిన సకల చికిత్సలను (శస్త్రచికిత్సలతో సహా) పూర్తిగా ఉచితంగా అందిస్తున్నాయి.
- **సమస్త విధాలైన సేవలు (Service Activities):** సాయి స్వచ్ఛంద సేవకులు, అన్ని రంగాలలోనూ - ఆహారం, విపత్తు సమయంలో సేవ, పర్యావరణ సంరక్షణం లాంటి అనేక రంగాలలోని అవసరాలను ఉపశమింపచేయటానికి సేవలని అందిస్తున్నారు – ఇవి, కేవలం దాతృత్వ దృష్టితో కాకుండా, తమ ఆధ్యాత్మిక సాధనగా వారు చేస్తారు.
- **నీరు, గృహనిర్మాణ ప్రాజెక్టులు:** కరుణనూ, సామాజిక బాధ్యతనూ, దృష్టిలో ఉంచుకొని, భారతదేశంలో, వీరు, లక్షలాది మందికి పరిశుభ్రమైన నీరు, ఉచిత గృహాలను అందిస్తున్నారు.

5.3 ఆధారాలు ఏమి చూపిస్తున్నాయి?

సమగ్ర సంక్షేమ నమూనాను సమర్థించే ఆధారాలు:

1. విలువలు, మెరుగైన అభివృద్ధికి ఎలా తోడ్పడతాయో వారి కార్యక్షేత్రంలో, వారి చేత నిరూపితం.
2. సత్యసాయి ప్రాజెక్టుల నిర్వాహకులనుండీ, పరిశీలకులనుండీ లభించిన సమాచార పత్రాల ద్వారా నిరూపితం.
3. పనులు జరుగుతున్న ప్రాంతంలో, వారు పొందుతున్న సంతృప్తి, పని చేస్తున్న విధానాలకు, విలువలను అనుసంధానించే కొన్ని స్వల్ప-స్థాయి అధ్యయనాలు కూడా దీన్నే నిరూపిస్తున్నాయి.

అయితే, ప్రామాణిక ఆర్థిక సూచికలను ఉపయోగించి విలువ ఆధారిత ఆర్థిక వ్యవస్థలను సాంప్రదాయిక ఆర్థిక వ్యవస్థలతో పోల్చడానికి పెద్ద ఎత్తున, వివరమైన సమాచారం (Data) లేదు. అలాగే,

సాయి-ప్రేరేపిత నమూనాలను ఇతర చోట్ల ప్రతిబింబించడం కష్టం కావచ్చు, ఎందుకంటే వాటి ప్రత్యేకమైన సెటప్ - ఆధ్యాత్మిక నాయకుడు, స్వచ్ఛంద సేవకులచే నడిచే సంస్కృతి, దాతృత్వ నిధులు, సాధారణ ప్రభుత్వాలు లేదా మార్కెట్లలో సులభంగా లభించేవికావు కాబట్టి.

స్ఫూర్తిదాయకమైన వాస్తవ ప్రపంచంలోని ఉదాహరణల ద్వారా, సమగ్ర సంక్షేమం అనేది అభివృద్ధికి, శక్తివంతమైన, విలువలతో నడిచే విధానాన్ని అందిస్తుంది. అయినప్పటికీ, జాతీయ, అంతర్జాతీయ స్థాయిలలో దాని విస్తృతమైన అన్వయింపు, కొలవగల ప్రభావమూ, భవిష్యత్ పరిశోధనా ప్రయోగాలకు సంబంధించిన రంగాలుగా మిగిలిపోయాయి.

6. వ్యవసాయం - రైతు సంక్షేమం: సమగ్ర శ్రేయస్సుని వృద్ధి చేయడం

6.1 పరిచయం: సమగ్ర సంక్షేమానికి మూలస్తంభంగా వ్యవసాయం

సమగ్ర సంక్షేమ చట్రంలో, వ్యవసాయం కేవలం ఆర్థిక కార్యకలాపం మాత్రమే కాదు; అంత కన్నా ఎక్కువ - ఇది మానవ ఉనికి, సామాజిక శ్రేయస్సు మరియు ఆధ్యాత్మిక అభివృద్ధిలో కీలకమైన భాగం10. శ్రీ సత్య సాయి బాబావారి బోధనలు, వ్యవసాయాన్ని ఒక దేశం యొక్క శ్రేయస్సుకు కేంద్రంగా చూస్తాయి - ముఖ్యంగా వ్యవసాయం జీవితానికి వెన్నెముకగా ఉన్న గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో. భారతదేశం వంటి దేశాలలో, అధిక సంఖ్యాకులు, వ్యవసాయంపై మాత్రమే ఆధారపడి ఉంటారు. అందువల్ల, రైతుల సంక్షేమం, యావత్ జాతీయ శ్రేయస్సుకు కీలకం. సాంప్రదాయిక ఆర్థిక నమూనాలు తరచుగా స్థూలదేశీయోత్పత్తి వంటి కొలమానాలపై దృష్టి పెడతాయి, కానీ ఇది ముఖ్యంగా గ్రామీణ ప్రాంతాలలో మానవ సంక్షేమం యొక్క అన్ని పార్శ్వాలను పరిగణించదు. సమగ్ర సంక్షేమం, భౌతిక శ్రేయస్సుతో పాటు సామాజిక సామరస్యం, ధార్మిక నైతిక ప్రవర్తనలు, హింసారాహిత్యంతో పర్యావరణ సంరక్షణ, ఆధ్యాత్మిక పరిణతిని నొక్కి చెబుతూ, సమగ్ర విధానాన్ని తీసుకుంటుంది. సమగ్ర సంక్షేమం అన్నది వ్యవసాయమూ, రైతుల సామాజిక ఆరోగ్యమూ అన్న వాటిని అత్యంత ప్రధానంగా చూస్తుంది. గ్రామీణ సమాజాలు, రైతులు అభివృద్ధి చెందితే, మొత్తం దేశమే ప్రయోజనం పొందినట్లు! ఈ విధానంలో వ్యక్తిగత శ్రేయస్సు మరియు సమాజ శ్రేయస్సు అన్న పరస్పర సంబంధం చాలా అవసరం - సమాజం ఆరోగ్యంగా లేకపోతే, వ్యక్తిగత శాంతి, విజయమూ అందుబాటులో ఉండవు.

ఈ చట్రం వ్యవసాయాన్ని, జీవనోపాధి పొందే మార్గంగా మాత్రమే కాకుండా, నైతిక జీవనం, స్వావలంబనం, సమాజ నిర్మాణాన్ని పెంపొందించే పవిత్రమైన అభ్యాసంగా కూడా చూస్తుంది. ఇది మానవతా విలువలను, స్థిరమైన, ఆధ్యాత్మికంగా ఆధారపడిన జీవనంతో అనుసంధానించే వ్యవసాయం యొక్క సమగ్ర దృక్పథాన్ని ప్రోత్సహిస్తుంది.

6.2 పవిత్రమైన పునాదులు: వ్యవసాయం - గ్రామీణ జీవితంపై శ్రీ సత్య సాయిబాబావారి బోధనలు

జాతీయ శ్రేయస్సుకూ, ఆధ్యాత్మిక పురోగతికీ, గ్రామీణ జీవితమూ, వ్యవసాయమూ కీలకమని, శ్రీ సత్యసాయి బాబావారు నొక్కిచెప్పారు. ఆయన, స్వావలంబనము, గ్రామీణ జీవితము యొక్క జీవశక్తి, అభివృద్ధి చెందుతున్న సమాజానికి చాలా అవసరమని భావించారు11.

స్వావలంబనమే ప్రధానం (గ్రామ స్వరాజ్)

- గ్రామ స్వరాజ్ (గ్రామ స్వయం పాలన) ఆదర్శాన్ని ప్రతిధ్వనిస్తూ, గ్రామీణ సమాజాలలో స్వావలంబన కోసం ప్రబోధించారు.
- గ్రామాలు, దేశానికి నిజమైన సంపద అని, ఆహారం, దుస్తులు వంటి ప్రాథమిక అవసరాలలో, వారి స్వయం సమృద్ధిపైనే పురోగతి ఆధారపడి ఉంటుందని ఆయన సత్యాన్ని ఆవిష్కరించారు.
- స్థానికంగా జరిగే ఉత్పత్తి, నైపుణ్యాభివృద్ధి, సరళమైన జీవనశైలిపై గ్రామాలు దృష్టి పెట్టాలి. భౌతికవాదం కంటే ఆధ్యాత్మిక కార్యకలాపాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి.
- వ్యవసాయం నిర్లక్ష్యం చేయబడి, పట్టణ వలసలకు, బాహ్య వ్యవస్థలపై ఆధారపడటానికి దారితీసే ఆధునిక ధోరణులకు ఇది సమర్ధకం కాదు.

గ్రామ జీవితం యొక్క ప్రాణశక్తి

- శ్రీ సత్యసాయి బాబావారు, గ్రామాల్లోని బలిష్టమైన సామాజిక సంబంధాలను, సరళమైన, సంతృప్తికరమైన జీవితాలను ఎంతగానో ప్రశంసించారు. నగర జీవితపు కృత్రిమతను విభేదిస్తూ, గ్రామాల్లోని నిజమైన ప్రేమతో కూడిన మానవ సంబంధాలను వారు ఆదర్శంగా చూపించారు.
- సామాజిక మద్దతు నెట్‌వర్క్‌లు, సామాజిక భద్రత, సమాజంలో కలిగే సంఘర్షణలకు పరిష్కారంగా, అనధికారిక వ్యవస్థలను, గ్రామీణ సమాజాల బలాలుగా వారు ప్రధానీకరించి, ప్రబోధించారు.
- అయితే, ఇప్పుడు జరుగుతున్న గ్రామీణ ప్రాంతాల యెడ నిర్లక్ష్యాన్ని చూపుతున్న విషయాన్ని గుర్తిస్తూ, బాబావారు, నీరు, పారిశుధ్యం, మౌలిక సదుపాయాల పరిస్థితులను మెరుగుపరచడం అన్న వాటికోసం పిలుపునిచ్చారు.

వ్యవసాయం యొక్క ప్రధాన పాత్ర

- శ్రీ సత్యసాయి బాబావారి దృష్టిలో వ్యవసాయం కేవలం ఆహార ఉత్పత్తికి సంబంధించినది మాత్రమే కాదు, ఆధ్యాత్మిక జీవితంతో కూడా ముడిపడి ఉన్న విషయం అది. ఆయన దానిని మానవ శ్రేయస్సుకు పునాదిగా భావించారు.
- బలరాముడు (నాగలి), కృష్ణుడు (పాడి, వ్యవసాయం) అన్న ప్రతీకలను ఉపయోగించి, భూమి మరియు పశువులతోనే శ్రేయస్సు లభిస్తుందని, ఆయన వ్యవసాయాన్ని గొప్ప ఆధ్యాత్మిక దృష్టితో అనుసంధానించారు.

అగ్రికల్చర్ – 'హార్ట్ కల్చర్'ల సారూప్యత

- శ్రీ సత్యసాయి బాబావారు వ్యవసాయానికి, ఆధ్యాత్మిక సాగుకు మధ్య ఒక గొప్ప పోలికను చూపించారు. ఒక రైతు నేలను సిద్ధం చేసి, విత్తనాలు విత్తి, మొక్కలను పెంచినట్లుగా, ఒక వ్యక్తి

ప్రతికూల ధోరణులను తొలగించి, ప్రేమ అనే విత్తనాన్ని నాటడం ద్వారా హృదయాన్ని పెంపొందించుకోవాలి.

- భక్తి, ప్రేమ, ఆధ్యాత్మిక వృద్ధికి "ఎరువులు"గా పనిచేస్తాయి. ఒకరి నిజమైన దివ్య స్వభావాన్ని అర్థం చేసుకోవడం అనే జ్ఞానం యొక్క పంటకు దారితీస్తుంది.
- ఈ హృదయ సంస్కృతి ('హార్ట్ కల్చర్'), సనాతన ధర్మానికి కేంద్రబిందువు; ఇది వయక్తిక సంతృప్తి, సామాజిక సామరస్యం మరియు జాతీయ శ్రేయస్సును లక్ష్యంగా చేసుకుంది.
- శ్రీ సత్యసాయి బాబావారి బోధనలు, వ్యవసాయాన్ని భౌతిక పోషణకే కాకుండా ఆధ్యాత్మిక పురోగతికి కూడా తోడ్పడే ఒక సాధనంగా ఉన్నతీకరిస్తాయి. జీవితంలోని బాహ్య, అంతరంగిక అంశాల మధ్య లోతైన సంబంధాన్ని నెలకొల్పుతాయి.

6.3 "అన్నం బ్రహ్మ"12: దివ్యత్వం కొనసాగటానికి ఆహారం

అనే వేద మంత్రం, వ్యవసాయంపై బాబావారు చేసిన బోధనలకు కేంద్రబిందువు. ఇది ఆహారాన్ని కేవలం శారీరిక పోషణ నుండి దివ్యత్వ సాధనకు మరలుస్తుంది. ఆహారం, శరీరాన్ని మాత్రమే కాకుండా, మనస్సు, భావోద్వేగాలు, వ్యక్తిత్వాన్ని కూడా ప్రభావితం చేస్తుందని నొక్కి చెబుతుంది.

వినియోగం మరియు వ్యర్థాలపై ప్రభావాలు (Consumption & Waste)

ఆహారాన్ని వృథా చేయడం అంటే దివ్యానుగ్రహాన్ని అగౌరవపరచడమే! కాబట్టి అవసరమైనంత మాత్రమే విచక్షణాపూర్వకంగా తీసుకోవడం చాలా ముఖ్యం.

శ్రీ సత్యసాయి బాబావారు, ఎంత అవసరమో అంత మాత్రమే తీసుకోమని ప్రోత్సహించి, ప్రపంచవ్యాప్తమైన ఆకలి అన్న సమస్యను ఎత్తి చూపించడమే కాక, పరిష్కారం కూడా చెప్పారు. ప్రతి ఒక్కరూ తమకు అవసరమైనంత మాత్రమే తింటే, ముఖ్యంగా భారతదేశం వంటి సారవంతమైన దేశాలలో, ఆహార కొరతను తగ్గించవచ్చని ఆయన ఉద్బోధించారు.

వ్యవసాయము, దాని ఫలాలని పంచడము – ఆ రెండూ పవిత్రములే!

దైవికమైన ఆహారాన్ని లభింపజేస్తుంది కాబట్టి, వ్యవసాయం ఒక పవిత్రమైన కార్యమే అవుతుంది - భక్తితో వ్యవహరించబడుతుంది; అది నిస్వార్థ సేవ యొక్క మరొక రూపంగా పరిగణించబడుతుంది.

ఆహారాన్ని పంచుకోవడం అనేది, ప్రేమా సేవల యొక్క ముఖ్యమైన వ్యక్తీకరణయే. ఆకలితో ఉన్నవారికి ఆహారం పెట్టడం, దైవాన్ని ప్రత్యక్షంగా సేవించడంగానే లెక్కింపబడుతున్నది.

ఆహార స్వచ్ఛతా పరిగణనం

శ్రీ సత్యసాయి బాబావారు, ఆహారానికి మూడు రకాల స్వచ్ఛతలు ఉండాలని చెప్పారు:

1. **పాత్ర శుద్ధి:** ఆహారం కోసం ఉపయోగించే పాత్రల శుభ్రత.

2. **పాకశుద్ధి:** వండటంలో స్వచ్ఛత; వంట చేసేవారి మనస్తత్వం, వారి మనస్సులోని ఆలోచనల ద్వారా వంటలోని స్వచ్ఛత ప్రభావితం అవుతుంది.
3. **పదార్థ శుద్ధి:** తిండికి అవసరమైన వెచ్చాల స్వచ్ఛత; వాటిని ఆర్జించడంలోనే ధార్మికత.

ఈ అన్ని రకాల స్వచ్ఛతలు కలిసి, ఆహార ఉత్పత్తికీ, దాని వినియోగానికీ మార్గనిర్దేశం చేస్తాయి; వ్యవసాయంలో బుద్ధిపూర్వకమైన, స్థిరమైన నైతిక పద్ధతులను ఇవి ప్రోత్సహిస్తాయి.

ప్రార్థన యొక్క ప్రాముఖ్యత

భౌతికంగా శుద్ధితో పాటు, ఆధ్యాత్మికంగా కూడా ఆహార శుద్ధి జరిపే విధానం, ప్రార్థన. అందుకుగాను దానిని మంత్రంతో (బ్రహ్మార్పణం ప్రార్థన, ఇత్యాదుల స్మరణం) శుద్ధి చేసి, శరీరాన్ని, ఆత్మను పోషించే ప్రసాదంగా మార్చడానికి పూనుకోవాలి అని శ్రీ సత్య సాయి బాబావారి ఆదేశం.

౬.4 వ్యవసాయ క్షేత్రంలో జీవన విలువలు: మానవతా విలువలను, వ్యవసాయము, రైతు సంక్షేమానికి వర్తింపజేయడం

శ్రీ సత్యసాయి బాబావారు చెప్పిన ఐదు ప్రధాన విలువలు – సత్యం, ధర్మం, శాంతి, ప్రేమ, అహింసలు - నైతిక వ్యవసాయ పద్ధతులకు, రైతుల సమగ్ర సంక్షేమానికి మార్గదర్శకంగా పనిచేస్తాయి.

ధర్మం (సరైన ప్రవర్తన):

- భూమి, ప్రకృతి పట్ల బాధ్యత: స్థిరమైన వ్యవసాయం, వనరులను పరిరక్షించడం మరియు సేంద్రియ పద్ధతులను ఉపయోగించడం అన్నవి, బాధ్యత కలిగిన కర్షకునికి చాలా అవసరం.
- సమాజం పట్ల కర్తవ్యం: రైతులు సామాజిక శ్రేయస్సుకు దోహదపడే ఆరోగ్యకరమైన ఆహారాన్ని అందించాలి.
- నైతిక వ్యాపార పద్ధతులు: ధర్మం అనేది, వ్యవసాయ లావాదేవీలలో న్యాయంగా, నిజాయితీగా, దోపిడీని చేయకుండా ఉండటానికి ప్రోత్సహిస్తుంది.
- కోరికలపై అదుపు: వనరుల వినియోగంలో నియంత్రణని సమర్థించడం, స్థిరత్వానికి అనుగుణంగా ఉంటుంది.

అహింస:

- స్థిరమైన వ్యవసాయం: పర్యావరణ వ్యవస్థలకు హాని జరగకుండా సేంద్రియ వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహించడం.
- జంతు సంక్షేమం: వ్యవసాయ జంతువుల పట్ల మానవీయంగా వ్యవహరించడం, శాకాహారాన్ని ప్రోత్సహించడం.
- రైతుల పట్ల న్యాయమైన వైఖరి: వేతనాలు, దినవారి కూలీలు, పనులలో న్యాయం కోసం సమర్థన.

ప్రేమ - సేవ:

- సమాజ సహకారం : సహకార వ్యవసాయ నమూనాల ద్వారా ఐక్యత మరియు పరస్పర మద్దతును పెంపొందించడం.
- రైతులకు సేవ : గ్రామీణ అభ్యున్నతి కార్యక్రమాలు (శ్రీ సత్యసాయి విలేజ్ ఇంటిగ్రేటెడ్ ప్రోగ్రామ్ - SSSVIP వంటివి14) నిస్వార్థ సేవనే లక్ష్యంగా కలిగి ఉంటాయి.
- ప్రకృతి పట్ల ప్రేమ : ప్రకృతితో ప్రేమపూర్వక సంబంధాన్ని పెంపొందించుకోవడం, భూమిని, దాని వనరులను దైవసమానంగా చూడటం.

సత్యం

- లావాదేవీల వ్యవహారాలలో నిజాయితీ: లావాదేవీలలో పారదర్శకత మరియు ఉత్పత్తుల యొక్క న్యాయమైన అంచనాలను నిర్ధారించడం.
- సహకార సంఘాలలో పారదర్శకత: వ్యవసాయ సహకార సంఘాలలో జవాబుదారీతనాన్ని ప్రోత్సహించడం.
- పర్యావరణ వాస్తవాలను గుర్తించడం: సాంప్రదాయిక వ్యవసాయ పద్ధతుల వల్ల కలిగే సవాళ్లను ఎదుర్కోవడం.

శాంతి

- సామరస్య సంబంధాలు: రైతు సమాజంలో విశ్వాసాన్ని పెంపొందించడం, సంఘర్షణ పరిస్థితులను తొలగించడం.
- సంతృప్తి: అధిక లాభదాయకత కంటే స్వయంసమృద్ధత కోసం పూనుకోవడం, రైతులకు ఒత్తిడిని తగ్గించడం.
- రైతుల మనశ్శాంతి: రైతుల ఆర్థిక మరియు మానసిక ఒత్తిళ్లను పరిగణనలోకి తీసుకుని వారి భావోద్వేగ శ్రేయస్సును నిర్ధారించే విధానాలు.

ఈ విలువలను వర్తింపజేయడం ద్వారా, వ్యవసాయ స్థిరత్వం, నైతిక బాధ్యత, ఆధ్యాత్మిక పురోగతికి అనుగుణంగా ఉండే ఒక సాధనగా మారుతుంది. రైతులకు, సమాజానికి శాంతియుతమైనట్టి, సంతృప్తికరమైనట్టి వాతావరణాన్ని సృష్టిస్తుంది.

7. ముగింపు: దృక్పథ పరివర్తనం వైపుగా...

7.1 సమగ్ర సంక్షేమం - సారాంశం

భగవాన్ శ్రీ సత్యసాయి బాబాగారి ఆధ్యాత్మిక బోధనలలో లోతుగా పాతుకుపోయిన సమగ్ర సంక్షేమం అన్నది, సామాజిక, ఆర్థిక పురోగతులకు, పరివర్తనాత్మకమైన, సమగ్ర దృక్పథాన్ని అందిస్తుంది. ఇది స్థూలదేశీయోత్పత్తి పెరుగుదల, భౌతిక సముపార్జనలపై సంకుచిత దృష్టిని, సాంప్రదాయిక నమూనాలను

ఖండిస్తుంది. ఆర్థిక శక్తి, సామాజిక సమానత్వం, పర్యావరణ స్థిరత్వం, నైతిక ప్రవర్తన, ఆధ్యాత్మికతా సిద్ధినీ ఏకీకృతం చేసే అభివృద్ధికి ఇది సమగ్రమైన విధానాన్ని అందిస్తుంది. ఈ విధానం, ఏకత్వం, నిస్వార్థ ప్రేమ, సేవనీతి, కర్తవ్యం (ధర్మం) అన్న మార్గదర్శక సూత్రాల యొక్క లోతైన ఆధ్యాత్మిక సిద్ధాంతాలపై ఆధారపడి ఉంటుంది. ఇది, విశ్వజనీనమైన ఐదు మానవతా విలువల ద్వారా అమలు చేయబడుతుంది: సత్యం, ధర్మం, శాంతి, ప్రేమ, అహింసలు. ఈ సూత్రాలు, జ్ఞానం యొక్క విలువలైన త్రికరణశుద్ధి యొక్క ఏకీకరణతోపాటుగా, ఈ రోజుల్లో భౌతిక, ఉపయోగకర విధానాలను అధిగమించే అభివృద్ధికి, నైతిక పునాదిని అందిస్తాయి.

పురోగతికి ఏకైక సూచికగా స్థూలదేశీయోత్పత్తి నుండి దూరంగా ఆరోగ్యం, విలువల ఆధారిత విద్య (విద్యా సంరక్షణ), పర్యావరణ సమగ్రత, సామాజిక సామరస్యం, నైతిక పాలనను సంగ్రహించే అనేక పార్శ్వాల సూచికలను చేర్చాలని, ఈ నమూనా కొలతల విధానం, నూతనమైన మార్పుని కోరుతుంది. ఆధ్యాత్మిక సూత్రాల నుండి ప్రేరణ పొందిన ఈ చట్రం, విద్య, ఆరోగ్య సంరక్షణ, వ్యవసాయం, గ్రామ అభివృద్ధి వంటి రంగాలలో, ఆచరణకు సుకరమైన మార్గదర్శకత్వాన్ని అందిస్తుంది; సేవ, సహకారం, స్థిరత్వాన్ని నొక్కి చెబుతుంది. సమాజ శ్రేయస్సును సాధించడానికి మరియు నిలబెట్టడానికి ధర్మంపై ఆధారపడిన నైతిక పాలన కీలకమని ఇది ప్రబోధిస్తుంది.

7.2 ప్రయోజనాలు – సమస్యలు

- సమగ్ర సంక్షేమ విధానాన్ని అవలంబించడం వలన అనేక ప్రయోజనాలూ, దూరదృష్టితో కూడిన ప్రభావాలూ ఉంటాయి:
- గొప్ప స్థిరత్వం: పర్యావరణ పరిరక్షణ (అహింస), వనరుల పరిరక్షణ, తరాల మధ్య సమానత్వం (ధర్మం) అన్న వాటిని నొక్కి చెప్పడం ద్వారా, ఈ విధానం దీర్ఘకాలిక పర్యావరణ సమతుల్యతను ఏర్పరుస్తుంది.
- మెరుగైన సామాజిక సమానత్వం మరియు సామరస్యం: ప్రేమ, భాగస్వామ్య సంక్షేమం, మితిమీరిన కోరికలను తగ్గించడంపైన దృష్టి, సహజంగానే అసమానతను తగ్గించి, సామాజిక ఐక్యతను పెంపొందించే విధానాలకు దారితీస్తుంది.
- పెరిగిన స్థితిస్థాపకత: సహకారం, పరస్పర మద్దతు, స్వావలంబనపై ఆధారపడిన సమాజాలు, ఆర్థిక, సామాజిక లేదా పర్యావరణ అంతరాయాలను ఎదుర్కోవడంలో మరింత చెక్కుచెదరని స్థితిని కలిగి ఉంటాయి.
- నిజమైన శ్రేయస్సును ప్రోత్సహించడం: ఈ విధానం అభివృద్ధి లక్ష్యాలను మానవ అభివృద్ధితో సమతూకం చేస్తుంది; భౌతిక ఉత్పత్తి కంటే సమగ్ర శ్రేయస్సుని ఇది నొక్కి చెబుతుంది.
- ఆర్థిక వ్యవస్థకు నైతిక పునాది : సత్యం, ధర్మం, శాంతి, ప్రేమ, అహింసలనే మానవతా విలువలు అందించే నైతిక దిక్సూచి, సంక్లిష్ట ఆర్థిక నిర్ణయాలకు మార్గనిర్దేశం చేయగలదు. దురాశ మరియు అనైతిక పద్ధతుల వల్ల కలిగే అవినీతి, దోపిడీ, వ్యవస్థాగత అస్థిరతలను తగ్గిస్తుంది.

అయితే, సమగ్ర శ్రేయస్సును, ముఖ్యంగా నైతిక మరియు ఆధ్యాత్మిక కోణాలను అమలు చేయడంలో, కొలవడంలో, విలువలు, స్వీయ చైతన్యంలో అవసరమైన పరివర్తనను, పెద్ద ఎత్తున మార్పు తేవాలని అనుకోవడం వల్ల సవాళ్లు వస్తాయి. ఈ సూత్రాలను ఇప్పటికే ఉన్న రాజకీయ, ఆర్థిక నిర్మాణాలలో నిక్షిప్తం చేయడం వల్ల మరిన్ని సవాళ్లు కలుగుతాయి, ఎందుకంటే అవి తరచుగా వేర్వేరు అంచనాలు మరియు ప్రోత్సాహకాలతో పనిచేస్తాయి.

7.3 దృక్పథ పరివర్తనం కోసం పిలుపు

మన ఆర్థిక అభివృద్ధిని ఎలా ఊహించుకుంటాము, కొలుస్తాము, అనుసరిస్తాము అన్న వాటిలో, ఈ సమగ్ర సంక్షేమం, ప్రాథమిక నమూనా మార్పు కోసం లోతైన మార్పుని ఆశిస్తుంది. ఇది విధాన రూపకర్తలనూ, ఆర్థికవేత్తలనూ, వ్యాపారులనూ, విద్యావేత్తలనూ, వ్యక్తులనూ, సాంప్రదాయిక భౌతిక లక్ష్యాలను దాటి చూడటానికీ, దానితో పాటుగా, సమగ్రమైన, నైతికమైన, ఆధ్యాత్మిక సమాచారం ఉన్న పురోగతి దృష్టిని స్వీకరించడానిక ప్రేరేపిస్తుంది. ఈ మార్పుకు ఇవి అవసరం:

- అభివృద్ధి లక్ష్యాలను పునరాలోచించడం: స్థూలదేశీయోత్పత్తిపై దృష్టి నుండి సార్వత్రిక విలువలపై ఆధారపడిన సమగ్ర మానవ శ్రేయస్సుకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం వైపు మళ్లడం.
- సంపూర్ణరూప కొలమానాలను స్వీకరించడం: సామాజిక ఆరోగ్యం యొక్క నిజమైన స్థితిని ప్రతిబింబించే బహుళార్థక సూచికలకు మారడం.
- నైతికతనూ, విలువలనూ ఏకీకృతం చేయడం: ఆర్థికమైన నిర్ణయాలు తీసుకోవడం, విధాన రూపకల్పన, వ్యాపార పద్ధతుల్లో సత్యం, ధర్మం, శాంతి, ప్రేమ, అహింసలవంటి మౌలిక సూత్రాలను చేర్చడం.
- విద్యా లక్ష్యాలను మార్చడం: సాంకేతిక నైపుణ్యాలతో పాటుగా, వ్యక్తిత్వం, మానవతా విలువల పురోభివృద్ధి వైపుకి విద్యా లక్ష్యాలను తిరిగి మళ్ళించడం .
- నైతిక పాలనను పెంపొందించడం: పాలనా వ్యవస్థలు, సమగ్రత, నిస్వార్థ సేవ అన్న ఆదర్శాలను లక్ష్యంగా చేసుకునేట్టు చేయడం.
- ఆంతరంగిక పరివర్తనను పెంపొందించుకోవడం: ఆంతరంగికంగా కలిగిన పరివర్తనం, బాహ్యంలో కూడా ప్రతిబింబించడం అవసరమని గుర్తించడం.

ఈ నమూనా మార్పు, ఆర్థిక వ్యవస్థను, భౌతిక శ్రేయస్సుపై మాత్రమే దృష్టి సారించే విధానం నుండి దూరంగా, భౌతిక విజయాన్ని నైతిక శ్రేష్ఠత మరియు ఆధ్యాత్మిక అవగాహనతో సమన్వయం చేసే దాని వైపు నడిపిస్తుంది. ఆర్థిక కార్యకలాపాలు, మన అత్యున్నత విలువలను వ్యక్తీకరించడానికి, పరస్పర సత్సంబంధాలను పెంపొందించడానికి, ఒక మార్గంగా ఉండే ఆర్థిక వ్యవస్థలు, సమాజాలను నిర్మించడం; శాంతి, సమానత్వం, స్థిరత్వం, సార్వత్రిక ప్రేమ ద్వారా నిర్వచించబడిన ప్రపంచానికి దారితీయడం అన్నవి, దీని లక్ష్యం.

౮. పాదసూచికలు

1. స్టిగ్లిట్జ్, జె.ఇ., సేన్, అ., & ఫిటౌస్సి, జె-పి. (2009). ఆర్థిక పనితీరు మరియు సామాజిక పురోగతి కొలతలపై కమిషన్ నివేదిక.
2. శ్రీ సత్యసాయి బాబా. (2005). శ్రీ సత్యసాయి ప్రసంగాలు (ఖండం 35). శ్రీ సత్య సాయి సాహిత్య వెబ్‌సైట్.
3. నస్‌బామ్, మార్థా. సి. (2011). సామర్థ్యాల సృష్టి: మానవాభివృద్ధి దృష్టికోణం. హార్వర్డ్ యూనివర్శిటీ ప్రెస్.
4. ఓఈసీడి. (2013). ప్రత్యేక అనుభూతుల కొలతపై ఓఈసీడి మార్గదర్శకాలు. ఓఈసీడి ప్రచురణ.
5. రావర్ద్, కేట్. (2017). డోనట్ ఆర్థిక శాస్త్రం: 21వ శతాబ్దానికి ఏడుగు మార్గాలు. చెల్సియా గ్రీన్ ప్రచురణలు.
6. సాక్స్, జెఫ్రీ. డి. (2015). స్థిర అభివృద్ధి యుగం. కొలంబియా విశ్వవిద్యాలయం ప్రచురణ.
7. జాక్సన్, టిమ్. (2009). వృద్ధిలేని శ్రేయస్సు: పరిమిత భూమిపై ఆర్థిక శాస్త్రం. ఎర్త్‌స్కాన్.
8. నారాయణ్, డి., చాంబర్స్, ఆర్., షా, ఎం.కె., & పేటెచ్, పి. (2000). పేదల స్వరాలు: మార్పు కోసం కేకలు. ప్రపంచ బ్యాంకు ప్రచురణలు.
9. ప్రపంచ బ్యాంక్. (2018). ప్రపంచ అభివృద్ధి నివేదిక 2018: విద్యా వాగ్దానాన్ని సాకారం చేయడం.
10. హిక్స్, డి., టోమేనీ, జె., & పైక్, ఎ. (2013). ప్రాంతీయ అభివృద్ధికి స్థల-ఆధారిత దృష్టికోణాలు. రీజినల్ స్టడీస్, 47(3), 408–423.
11. శ్రీ సత్యసాయి ఉన్నత విద్యాసంస్థ. (2020). వార్షిక నివేదిక: సమాజ మార్పు కోసం విలువ ఆధారిత విద్యా ప్రణాళిక.
12. శ్రీ సత్యసాయి బాబా. (2002). శ్రీ సత్యసాయి ప్రసంగాలు (ఖండం 35). శ్రీ సత్య సాయి సాహిత్య వెబ్‌సైట్.

౯. ఉపయుక్తగ్రంథసూచి

1. ఐక్యరాజ్యసమితి. (2023). స్థిర అభివృద్ధి లక్ష్యాల నివేదిక
2. ఓఈసీడి. (2013). వ్యక్తిగత శ్రేయస్సును కొలిచే మార్గదర్శకాలు. ఓఈసీడి ప్రచురణ.
3. కార్టెన్, డేవిడ్. (2006). మహా మలుపు: సామ్రాజ్య పాలన నుండి భూమి సమాజం వైపు. బెరెట్-కోహ్లర్.
4. కార్పొరేట్ ఫైనాన్స్ ఇన్స్టిట్యూట్. (2023). స్థూల దేశీయోత్పత్తి పరిమితులు.
5. జాక్సన్, టిమ్. (2009). వృద్ధిలేని శ్రేయస్సు: పరిమిత వనరులపై ఆర్థిక శాస్త్రం. ఎర్త్‌స్కాన్.
6. జిఎన్‌హెచ్ కేంద్రం, భూటాన్. (2016). గ్రాస్ నేషనల్ హ్యాపినెస్ సూచిక: సమగ్ర శ్రేయస్సు కొలత విధానం.
7. జోషి, కిరీటు. (2002). విలువ ఆధారితవిద్యా తత్వశాస్త్రం. శ్రీఅరవిందో ఇంటర్నేషనల్ సెంటర్ ఆఫ్ ఎడ్యుకేషన్.
8. జోహర్, డానా & మార్షల్, ఇయాన్. (2004). ఆధ్యాత్మిక మూలధనం: జీవించదగిన సంపద. బెరెట్-కోహ్లర్.
9. జోహర్, డానా. (2012). క్వాంటం లీడర్: వ్యాపార ఆలోచనలో విప్లవం. ప్రామిథియస్ బుక్స్.
10. దాస్‌గుప్తా, పార్థ. (2021). జీవవైవిధ్య ఆర్థిక శాస్త్రం: దాస్‌గుప్తా సమీక్ష. హెచ్‌ఎమ్ ట్రెజరీ.
11. నారాయణ్, డి., చాంబర్స్, ఆర్., షా, ఎం.కె., & పేటెచ్, పి. (2000). పేదల స్వరాలు: మార్పు కోసం కేకలు. ప్రపంచ బ్యాంక్.
12. నస్‌బామ్, మార్థా. (2011). సామర్థ్యాల సృష్టి: మానవాభివృద్ధి దృక్కోణం. హార్వర్డ్ యూనివర్శిటీ ప్రెస్.
13. శ్రీ సత్యసాయి బాబా. కోరికలపై నియంత్రణ (Ceiling on Desires). శ్రీ సత్య సాయి సాహిత్య వెబ్‌సైట్.
14. ప్రపంచ బ్యాంక్. (2018). ప్రపంచ అభివృద్ధి నివేదిక 2018: విద్యా వాగ్దానాన్ని నెరవేర్చడంలో మార్గదర్శనం.

15. మార్షల్, ఇయాన్. (2004). ఆధ్యాత్మిక మూలధనం: జీవించదగిన సంపద. బెరెట్-కోహ్లర్. (with జోహార్)
16. యుఎన్‌డిపి. (2020). మానవాభివృద్ధి నివేదిక 2020: ఆంత్రోపోసీన్‌లో మానవాభివృద్ధి. ఐక్యరాజ్యసమితి అభివృద్ధి కార్యక్రమం.
17. రావర్త్, కేట్. (2017). డోనట్ ఆర్థిక శాస్త్రం: 21వ శతాబ్ద ఆర్థిక దృక్కోణాలు. చెల్సియా గ్రీన్.
18. వేప, ఎస్.ఎస్. (2005). వ్యవసాయంలో మహిళల భాగస్వామ్యం మరియు ఆర్థిక స్వాధీనతలో తగ్గుదల. ఎకనామిక్ & పొలిటికల్ వీక్లీ, 40(25), 2563–2568.
19. విల్కిన్సన్, రిచర్డ్ & పికెట్, కేట్. (2009). స్పిరిట్ లెవెల్: సమానత కలిగిన సమాజాలు ఎందుకు మెరుగ్గా జీవించగలవో విశ్లేషణ. పెంగ్విన్.
20. వీరభద్రయ్య, ముదిగొండ. శ్రీ సత్యసాయి అవతార తత్త్వం-లక్ష్యం
21. వీరభద్రయ్య, ముదిగొండ. శ్రీ సత్యసాయి జ్ఞాన మననం. శ్రీ సత్యసాయి సాధనా ట్రస్ట్ - ప్రశాంతి నిలయం.
22. వీరభద్రయ్య, ముదిగొండ. శ్రీ సత్య సాయి వాహిని. శ్రీ సత్యసాయి సాధనా ట్రస్ట్ - ప్రశాంతి నిలయం.
23. వీరభద్రయ్య, ముదిగొండ. భగవాన్ శ్రీ సత్యసాయి దివ్యలీలా మకరందం. సి.పి.బ్రౌన్ అకాడమీ.
24. శ్రీ సత్యసాయి బాబా. (2005). శ్రీ సత్యసాయి ప్రసంగాలు (ఖండం 35). శ్రీ సత్య సాయి సాహిత్య వెబ్‌సైట్.
25. శ్రీ సత్యసాయి ఉన్నత విద్యాసంస్థ (SSSIHL). (2020). వార్షికనివేదిక: సమాజమార్పుకోసం విలువల విద్యా ప్రణాళిక.
26. సాక్స్, జెఫ్రీ. (2015). స్థిర అభివృద్ధి యుగం. కొలంబియా విశ్వవిద్యాలయం.
27. సేన్, అమర్త్య. (1999). అభివృద్ధి అనగా స్వేచ్ఛ. ఆక్స్‌ఫర్డ్ యూనివర్శిటీ ప్రెస్.
28. స్టిగ్లిట్జ్, జె., సేన్, అ., & ఫిటౌస్సి, జె.-పి. (2009). ఆర్థిక పనితీరు మరియు సామాజిక పురోగతిని కొలిచే కమిషన్ నివేదిక.
29. హిక్స్, డి., టోమేనీ, జె., & పైక్, ఎ. (2013). స్థల ఆధారిత సమగ్ర అభివృద్ధి దృక్కోణాలు. రీజినల్ స్టడీస్, 47(3), 408–423.

***

గమనిక: ఈ పత్రికలోని వ్యాసాలలో అభిప్రాయాలు రచయితల వ్యక్తిగతమైనవి.
వాటికి సంపాదకులు గానీ, పబ్లిషర్స్ గానీ ఎలాంటి బాధ్యత వహించరు.